

Prenumerationserbjudande!

Prova tre nummer för 99 kr
pren@husbyggaren.se

Husbyggaren BYGG ■ EL ■ VVS ■ ANLÄGGNING
SBR | SVENSKA BYGGINGEJÖRERS RIKSFÖRBUND

BYGGNADSINSPEKTÖRENS SYN PÅ BRANDSKYDD I BYGGPROCESSEN

Azadeh Iranpour har arbetat på flera stadsbyggnadskontor i Mälardalen sedan slutet av 1980-talet. Sedan 2012 är hon byggnadsinspektör på Sigtuna kommun. I denna artikel lyfter Azadeh fram aspekter att beakta angående **brandskydd i byggprocessen och situationer som kan ställa till det och försena byggprojektet**, erfarenheter som hon fått i sin roll som byggnadsinspektör och kontrollansvarig.

Enligt PBL, plan- och bygglagen (2010:900) 10 kap 5 §, ansvarar byggherren för hela byggprojektet och för att alla samhällskrav uppfylls. Brandskyddet är ett av dessa krav och påverkas av både byggmaterial och byggnadens utformning. Byggherren är antingen en privatperson eller ett företag, inte sällan är det ett bygg- eller fastighetsbolag. Med det sagt är det inte säkert att byggherren besitter brandkompetens. Därför är det viktigt att en verksam och

➤ seriös brandkonsult knyts till projektet. Brandingenjören ska vara med från projektstart och planering, vid både val och utformningen av byggmaterial och fram till slutskedet då brandskyddsdokumentationen upprättas. På så sätt minskas risken för att dyra ändringar behöver göras senare i projektet.

Byggherren ska se till att brandskyddsbeskrivning upprättas och inlämnas till byggnadsnämnden inför det tekniska samrådet. En brandskyddsprojektering ska finnas även för byggarbetsplatsen under byggtiden. Byggherren ska vid alla nybyggnadsprojekt och stora till- och ombyggnadsprojekt anmäla en kontrollansvarig enligt PBL (2010:900) 10 kap 9-10 §§. Byggherren ska se till att det finns en plan för kontrollen av byggåtgärden, enligt PBL (2010:900) 10 kap 5-8 §§. Den kontrollansvariges ansvar är bland annat att upprätta förslag till kontrollplan. Kontrollplanen ska innehålla kontrollpunkter bland annat om brandskyddet, när och vem som gör kontrollerna och hur kontroller görs samt mot vad.

VÄRDET AV EN BRA BRANDSKYDDSBESKRIVNING

Sedan år 1994 finns det krav på brandskyddsdokumentation i Boverkets Byggregler (BBR). Kravet gäller alla nya byggnader utom komplementbyggnader under 15 kvm, BBR (BFS 2011:6) avsnitt 5:12. Det är förstås stor skillnad på omfattningen om det gäller ett garage på en villatomt eller ett stort hotell.

Begreppet brandskyddsbeskrivning finns inte i BBR eller PBL. Många gånger begär byggnadsnämnden inför beslut om startbesked ett utkast till brandskyddsdokumentation i form av en beskrivning. Detta görs för att säkerställa att brandskyddskraven kommer att uppfyllas. En brandskyddsbeskrivning som senare i projektet ofta blir en del av projektets brandskyddsdokumentation ska beskriva eventuella avsteg från föreskrifter. Byggnadsnämnden ska ta ställning till avsteg och om avsteg godkänns bör det också framgå av startbeskedet. Värdet av en bra brandskyddsbeskrivning tidigt i byggprojektet framgår av två exempel här nedan.

ÄNDRINGAR FRÅN BYGGLOVET ELLER STARTBESKEDET

Inte sällan ändras byggnadens utformning under byggtiden. En dörr kan tas bort här och några väggar kan komma till där. Ändringen kan gälla fasaden eller planlösningen och kan påverka brandskyddet. Stäm alltid av och håll dialogen med både byggnadsnämnden och brandkonsulten. Har man inte stämt av dessa ändringar med

de berörda parterna får man oftast räkna med problem och i många fall merkostnader för att rätta till det försämrade brandskyddet. Det var ganska nyligen som jag i min roll som byggnadsinspektör fick vittna om ett sådant fall. Byggherren hade tagit bort en dörr som var avsedd som utrymningsväg vid brand. Denna ändring hade varken meddelats byggnadsnämnden eller stämts av med brandkonsulten. Byggherren fick lösa problemet som innebar merkostnader och ett försenat slutbesked som också i sin tur ledde till merkostnader.

Ett annat fall som jag kan berätta om är ett ärende där jag inte ens kunde ge startbesked på grund av bristfälligt brandskydd. Byggherren hade köpt en villa och sökte bygglov för ändrat användningssätt. En ganska stor villa i två våningar. Byggherrens avsikt var att använda huset som tillfälligt anläggningsboende eller boende för ensamkommande barn. Bygglovsansökan beviljades och jag kallade byggherren till tekniskt samråd. Brandskyddsbeskrivning var förstås en av de handlingar som jag hade begärt inför det tekniska samrådet. För att kunna uppfylla brandskyddskraven skulle en hel del ändringar göras inne i byggnaden. Det visade sig att åtgärderna skulle bli för dyra för byggherren som till slut beklagade sig över det misslyckade projektet. Byggherrens kommentar till mig blev; "jag önskar jag hade kollat med byggnadsnämnden och en brandkonsult innan jag köpte huset".

ÄNDRINGAR I BEFINTLIGA BYGGNADER

Brandkompetensen behövs även vid "små" om- och tillbyggnadsprojekt. Ibland kan det vara en bygglovsbefriad åtgärd som enbart kräver anmälan till byggnadsnämnden. Bli inte förvånad om byggnadsnämnden kräver en aktuell brandskyddsbeskrivning. De planerade ändringarna kan ofta påverka brandskyddet. I ett sådant fall kan man utgå från den befintliga brandskyddsdokumentationen och revidera den. Även här ska eventuella avsteg redovisas i brandskyddsbeskrivningen och godkännas av byggnadsnämnden.

CERTIFIERAD SAKKUNNIG BRAND

Man kan certifiera sig som sakkunnig inom brandskydd, BFS 2011:17 SAK3, antingen med behörighet N eller behörighet K beroende på utbildning och erfarenhet. Certifiering N riktar sig i första hand till personer med utbildningsnivå som motsvarar byggnadsingenjör/gymnasieingenjör. Certifiering med behörighet K riktar sig i första hand till personer med utbildningsnivån som motsvarar brand- eller byggnads-

ingenjör vid högskola. Byggnadsnämnden kan kräva att den som utför brandkontroller ska vara certifierad. Det gäller oftast vid mer komplicerade projekt.

FRÅNGÄNGLIGHET

Alla människor ska ha tillgång till hela samhället därav höga krav på att alla ska kunna ta sig till byggnader och kunna vistas i byggnader. Olika krav gäller för olika byggnader beroende på om det är arbetsplatser, bostäder eller publika lokaler. Enligt boverkets byggregler (BBR) 5:31 ska byggnader utformas så att tillfredsställande utrymning kan ske vid brand. Det finns med andra ord krav på att människor med funktionsnedsättning ska kunna ta sig ut ur byggnader om det börjar brinna. Begreppet frångänglighet har tillkommit just för den funktionen. Kravet gäller publika lokaler. Inte sällan blir det tyst när jag på tekniska samrådet för en publik byggnad ställer frågan om frångänglighet. Jag upprepar mig; - hur kan funktionshindrade människor ta sig ut ur byggnaden om det brinner? Det är fortfarande tyst! Frågan bollas mellan tillgänglighetssakkunnige och brandkonsulten.

Ansvaret ligger förstås på byggherren att se till att byggnaden utformas så att funktionshindrade människor kan lätt ta sig till- och vistas inne i byggnaden samt även ta sig ut ur byggnaden om det brinner. ■

AZADEH IRANPOUR

Byggnadsinspektör
i Sigtuna kommun
Certifierad kontrollansvarig PBL,
A.i.Bygglovspecialisten